

ประมวลการสอนรายวิชา	(Course syllabus)	วิทยาลัยเภสัชศาสตร์
รหัสวิชา PHA 344		หน่วยกิต 1 (0-3-2)
ชื่อวิชา ปฏิบัติการเภสัชเวชสำหรับนักศึกษาสาขาการบริบาลทางเภสัชกรรม		กลุ่มเรียน 11,12
Pharmacognosy Laboratory for Pharmaceutical Care Student		
ภาคการศึกษาที่ 2		ปีการศึกษา 2568

ผู้เรียน นักศึกษาเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 3

อาจารย์ผู้สอน	1. รศ.ดร.ภญ.ดวงเดือน เมฆสุริเยนทร์	2. รศ.ดร.อภิรักษ์ สกลปักษ์
	3. รศ.ดร.ภก.ทศชน จรูญรัตน์	4. รศ.ดร.ภญ.สุรางค์ ลีละวัฒน์
	5. รศ.ดร.ภก.เชาวลิต มณฑล	6. ผศ.ดร.ภก.ธนภัทร ทรงศักดิ์
	7. ผศ.ดร.ภญ.ศุภวรรณ บุญระเทพ	8. ผศ.ดร.ภญ.อรรพรรณ เตียรพงษ์
	9. ผศ.ดร.ภญ.ปิยนุช ทองผาสุก	10. ผศ.ภญ.ชมณภัส ชูโชติ
	11. อ.ดร.ธีรทัศน์ สุดสาย	12. อ.ภญ.อาทิมนต์ วุฒิพงศ์
	13. อ.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน	

หมายเหตุ : 1. คุรุปฏิบัติการสุตารัตน์ ธีรวิทย์
2. คุรุปฏิบัติการปฐมภรณ์ ปฐมภาค

ผู้รับผิดชอบวิชา รศ.ดร.ภก.ทศชน จรูญรัตน์, รศ.ดร.อภิรักษ์ สกลปักษ์ และ อ.พท. นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน

วัน/เวลา/สถานที่สอน กลุ่มเรียน 11 วันอังคาร เวลา 9.00 – 12.00 น. ห้อง 4-617

กลุ่มเรียน 12 วันอังคาร เวลา 13.00 – 16.00 น. ห้อง 4-617

วิชาบังคับก่อน : PHA 341 เภสัชเวท 1

วิชาบังคับร่วม : PHA 342 เภสัชเวท 2

คำอธิบายรายวิชา

ปฏิบัติการจัดทำมาตรฐานวัตถุดิบสมุนไพรตาม Thai Herbal Pharmacopoeia (THP) ซึ่งประกอบด้วยสัณฐานวิทยา ลักษณะของเนื้อเยื่อ และคุณสมบัติทางเคมี-ฟิสิกส์ของพืชสมุนไพร และการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพร

Standardization of herbal raw material according to topics in Thai Herbal Pharmacopoeia (THP); plant morphology, histology, microscopic examination, and physico-chemical properties and quality control of herbal product

วัตถุประสงค์

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในรายวิชาแล้วสามารถ

PHA344-CLO1 ประยุกต์ใช้ความรู้ในการจัดทำมาตรฐานสมุนไพรทางเภสัชเวทและพฤกษศาสตร์

PHA344-CLO2 ประยุกต์ใช้ความรู้ในการจัดทำมาตรฐานสมุนไพรทางเคมี-ฟิสิกส์

PHA344-CLO3 ประยุกต์ใช้ความรู้ในการตรวจสอบพฤกษเคมีเบื้องต้นและวิเคราะห์หาปริมาณสารสำคัญในสมุนไพร

PHA344-CLO4 ประยุกต์ใช้ความรู้ในการทดสอบฤทธิ์ทางชีวภาพของสารสกัดสมุนไพร

PHA344-CLO5 ประยุกต์ใช้ความรู้ในการตรวจสอบสารปนปลอมในผลิตภัณฑ์ยาจากสมุนไพรและเครื่องสำอางจากสมุนไพร

PHA344-CLO6 มีทักษะในการจัดทำมาตรฐานสมุนไพรทางเภสัชเวทและพฤกษศาสตร์

PHA344-CLO7 มีทักษะในการจัดทำมาตรฐานสมุนไพรทางเคมี-ฟิสิกส์

PHA344-CLO8 มีทักษะในการตรวจสอบพืชสมุนไพรเบื้องต้นวิเคราะห์หาปริมาณสารสำคัญในสมุนไพร

PHA344-CLO9 มีทักษะในการทดสอบฤทธิ์ทางชีวภาพของสารสกัดสมุนไพร

PHA344-CLO10 มีทักษะในการตรวจสอบสารปนปลอมในผลิตภัณฑ์ยาจากสมุนไพรและเครื่องสำอางจากสมุนไพร

เนื้อหารายวิชา (ตามตารางแนบ)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ฝึกปฏิบัติการ ทดสอบย่อยและ ทำรายงานและงานที่ได้รับมอบหมาย

การประเมินผล

- สอบข้อเขียน 30% แบ่งสอบ 2 ครั้ง
 - ครั้งที่ 1 สอบกลางภาค 18 %
 - ครั้งที่ 2 สอบปลายภาค 12 %
- สอบปฏิบัติการ 60% แบ่งสอบ 3 ครั้ง
 - ครั้งที่ 1 สอบปฏิบัติการ integrated laboratory I (ครั้งที่ 1-4) 24 %
 - ครั้งที่ 2 สอบปฏิบัติการ integrated laboratory II (ครั้งที่ 6-7, 8-10) 30 %
 - ครั้งที่ 3 สอบปฏิบัติการ integrated laboratory III (ครั้งที่ 14) 6 %
- รายงานปฏิบัติการและการทดสอบย่อย 10 %
- เกณฑ์ผ่านคือ ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 50%
- ระดับคะแนนต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิชาการ วิทยาลัยเภสัชศาสตร์ และคณะกรรมการกำกับมาตรฐานวิชาการวิทยาลัยเภสัชศาสตร์

หมายเหตุ กำหนดเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 80% ของเวลาเรียนทั้งหมด ตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

ตำราและเอกสารหลัก

1. คณาจารย์ภาควิชาเภสัชเวท คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (2558). ปฏิบัติการเภสัชเวท. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต
2. Evans WC. Trease and Evan 's Pharmacognosy. 16th ed. London: WB Saunders; 2009.
3. Department of Medical Sciences, Ministry of Public Health, 2018. Thai Herbal Pharmacopoeia. Prachachon, Bangkok.
4. Jackson BP, Snowdon DW. Atlas of microscopy of medicinal plants, culinary herb, and spices. London: Belhaven Press; 1990.

เอกสารและข้อมูลสำคัญ

1. Tringali C. Bioactive Compounds from Natural Sources. London: Taylor & Francis; 2001.
2. Heinrich M *et al.* Fundamental of Pharmacognosy and Phytotherapy. 1st ed. London: Elsevier Science Limited; 2004.

เอกสารและข้อมูลแนะนำ

1. นพมาศ สุนทรเจริญนนท์และคณะ (2551). ทีแอลซี : วิธีอย่างง่ายในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องยาไทย. นนทบุรี: สถาบันการแพทย์แผนไทย
2. นิจศิริ เรืองรังษี. สมุนไพรไทย กรุงเทพฯ : พี เฮลท์ดี, 2547.

แผนการสอน
(course outline)

รหัสวิชา ชื่อวิชา PHA 344 ปฏิบัติการเภสัชเวทสำหรับนักศึกษา
สาขาการบริบาลทางเภสัชกรรม

ภาคการศึกษาที่ 2

เวลาและสถานที่เรียน กลุ่มเรียน 11 วันอังคาร เวลา 9.00 – 12.00 น.
กลุ่มเรียน 12 วันอังคาร เวลา 13.00 – 16.00 น.

จำนวนหน่วยกิต 1 (0-3-2)

ปีการศึกษา 2568

ครั้งที่	วันที่	หัวข้อสอน	อาจารย์ผู้สอน
1	13 ม.ค. 69	Plant morphology of root, stem and leaf	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน และคณาจารย์
2		Plant morphology of flower, fruit and seed	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน และคณาจารย์
3	20 ม.ค. 69	Plant histology and microscopic examination of crude drugs I	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน และคณาจารย์
4	27 ม.ค. 69	Plant histology and microscopic examination of crude drugs II	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน และคณาจารย์
5	3 ก.พ. 69	Integrated laboratory I (ครั้งที่ 1-4)	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน และคณาจารย์
6	10 ก.พ. 69	Crude drug evaluation and herbal drugs standardization I	รศ.ดร.ภก.ทศชน จรูญรัตน์ ผศ.ดร.ภก.ธนภัทร ทรงศักดิ์ ผศ.ภญ.ชมนกส์ ชูโชติ ผศ.ดร.ภก.เชาวลิต มณฑล และคณาจารย์
7	17 ก.พ. 69	Crude drug evaluation and herbal drugs standardization II	รศ.ดร.อภิรักษ์ สกุลปักษ์ ผศ.ดร.ภก.ธนภัทร ทรงศักดิ์ ผศ.ดร.ภก.เชาวลิต มณฑล อ.ดร. ชีรทัศน์ สุดสาย และคณาจารย์
สอบกลางภาควันที่ 23 กุมภาพันธ์ - 6 มีนาคม 2569 (ครั้งที่ 1-4, 6-7)			
8	10 มี.ค. 69	Chemical screening for general compounds : - Alkaloids - Iridoids, coumarins, cyanogenetic glycosides - Anthraquinones, cardiac glycosides, saponins - Tannins, flavonoids	รศ.ดร.อภิรักษ์ สกุลปักษ์ รศ.ดร.ภญ.สุรางค์ ลีละวัฒน์ ผศ.ดร.ภญ.ปิยนุช ทองผาสุก อ.ภญ.อาทิตย์ วุฒิพงศ์ อ.ดร. ชีรทัศน์ สุดสาย และคณาจารย์
9	17 มี.ค. 69	Preliminary phytochemical screening of unknown	รศ.ดร.อภิรักษ์ สกุลปักษ์ รศ.ดร.ภญ.สุรางค์ ลีละวัฒน์ ผศ.ดร.ภญ.ปิยนุช ทองผาสุก อ.ภญ.อาทิตย์ วุฒิพงศ์ อ.ดร. ชีรทัศน์ สุดสาย และคณาจารย์

10	24 มี.ค. 69	Biological screening of plant extracts	รศ.ดร.ภก.ทศธร จรุงรัตน์ และคณาจารย์ ครูปฏิบัติการปฐมาภรณ์ ปฐมภาค เป็นผู้ช่วยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ ทดสอบฤทธิ์ DPPH assay
11	31 มี.ค. 69	Integrated laboratory II (ครั้งที่ 6-7, 8-10)	ผศ.ดร.ภญ.ปิยนุช ทองผาสุก และคณาจารย์
12	7 เม.ย. 69	self-study (THP)	ผศ.ดร.ภญ.ปิยนุช ทองผาสุก และคณาจารย์
13	14 เม.ย. 69	self-study (THP)	ผศ.ดร.ภญ.ปิยนุช ทองผาสุก และคณาจารย์
14*	21 เม.ย. 69	Steroid adulteration in herbal drugs	ผศ.ดร.ภญ.ศุภวรรณ บุญระเทพ และคณาจารย์
15*	28 เม.ย. 69	Integrated laboratory III (ครั้งที่ 14)	ผศ.ดร.ภญ.ศุภวรรณ บุญระเทพ และคณาจารย์
สอบปลายภาควันที่ 5 – 14 พฤษภาคม 2569 (ครั้งที่ 8-10,14)			

หมายเหตุ *การเรียนการสอน และการสอบเป็นภาษาอังกฤษ